

MILAN ANTOLOVIĆ, ŽUPANIJSKI PROČELNIK ZA POLJOPRIVREDU, O NOVOM ZAKONU O DRŽAVNOJ POTPORI POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU

RAZGOVOR

Kilogram pšenice nije mjerilo

Ukinut je poticaj za podizanje višegodišnjih nasada, a ostalo je uglavnom po starom, do ulaska u Europsku uniju. Tada se ukidaju poticaji po kilogramu pšenice i litri mlijeka, a ostaju oni po hektaru obradive površine te za programe ruralnog razvoja • Za boškara i dalje 3.000 kuna godišnje

Razgovarala **Jasna ORLIĆ**

Po novom Zakonu o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju, koji je na snagu stupio u srpnju, malo će se toga mijenjati do ulaska u Europsku uniju. Dotad će ukupna masa sredstava za potpore ostati gotovo ista, kao i vrsta poticaja. Ipak, ima i razlika. Ukinut je poticaj za podizanje višegodišnjih nasada. Primjerice, umjesto 20.000 kuna za podizanje hektara maslina, moći će se zatražiti godišnja potpora od 2.250 kuna svake godine, i prije nego li maslina postane rodna. Druga je mogućnost zatražiti povrat od 40 posto na račun kapitalnih ulaganja. Zahtjev se mora u Službu za gospodarstvo predati do kraja rujna.

Ulaskom u Uniju sve se drastično mijenja. Budući da su hrvatski poticaji u primarnoj proizvodnji i kapitalnim ulaganjima veći od europskih, oni će moći važiti samo do tada. Zakon donosi mjere koje će se primijeniti aktiviranjem hrvatskog članstva u Uniji, a usmjerene su u financiranje programa. Od direktnih poticaja plaćat će se po hektaru obradive površine, a ne po kilogramu pšenice i litri mlijeka. Primjerice, umjesto sufinanciranja litre mlijeka moći će se dobiti sredstva za podizanje farme, očuvanje autohtonih grla te po hektaru pašnjaka i livada.

Zupanijski pročelnik za poljoprivredu Milan Antolović, koji je i sam sudjelovao u izradi tog zakona, pojašnjava nam promjene.

- Iznosi po jedinici površine i grlu stoke 99 posto ostaju isti u 2009. i 2010. godini, dakle do očekivanog ulaska u EU. U dodatnim poglavljima zakona drugi modeli potpora već su definirani, a to su izravna i neizravna plaćanja za ruralne prostore. Prijelaz na standard Unije, po meni, trajat će od tri do pet godina, navodi Antolović.

Kina će preplaviti Europu svojim vinima

- Intencija zakona je da se gro poticaja daje prema površini obradivog zemljišta, prema hektaru livada i pašnjaka za stočarstvo, a prema hektaru obradive površine za ostale ratarske proizvodnje, i to 2.250 kuna, dok Europa ima 250 eura. Zato je nama stalo da Hrvatska uđe u EU sa što više obradivog zemljišta upisanog u registar. Silkovito govoreći, ono što poljoprivrednik bude imao upisano 2011., imat će i 2021. godine. Osim ako se ne bude promijenila agrarna po-

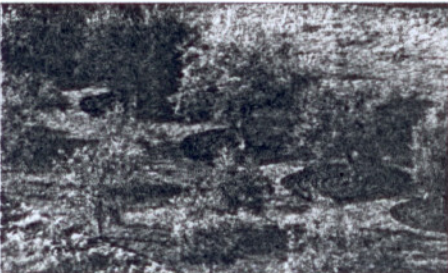
Podaci upisani u registar 2011. vrijedit će i 2021. godine

litika EU-a, a naslućuje se da će nakon 2014. godine doći do promjena. Tada bi se postupno ukidale kvote, kao što su one za mlijeko i vinograde.

Opasnost dolazi s istoka. Kina nema ograničenja, zato će za deset godina preplaviti Europu svojim vinima, kad grube u rod ono što danas sade i planiraju posaditi. Ako imam zemljište, klimatske uvjete i znam to raditi, zašto bi meni netko branio da to radim. Zato što onaj u Francuskoj ima milijun hektara? To je njegov problem. Ja jesam član EU-a, ali hoću proizvoditi grožđe i vino iz hobija, dohotka, profita i želje da svakom gostu koji dođe ponudim svoje vino, a ne ono iz Brazila ili Južnoafričke Republike koje se prodaje po dva eura. Zašto ne bih svoje prodao po euro i pol?, pita se Antolović.

- U Istri mnogi ne mogu ostvariti poticaje, kako po starom, tako ni po novom zakonu.

- Točno, zato što ne mogu regulirati pitanje zemljišta. Da bi zatražio poticaj poljoprivrednik mora biti vlasnik zemljišta ili mora imati ugovor o zakupu minimalno 25 godina za masline. Mnogo ljudi obrađuje državno zemljište koje se još nije ozbiljno rješavalo, osim na Bujštini, a sada će i na Rovinjskoj. Puno njih krenulo je saditi vinograd na državnom zemljištu prije nego li su regulirali odnose zakupa i vlasništva. Rekao bih, na sreću, jer danas imamo stih-njak hektara vinograda i masli-

Ubuduće će se za maslinike moći svake godine zatražiti potpora od 2.250 kuna

Mnogi poljoprivrednici obrađuju državno zemljište za koje ne mogu ostvariti poticaj jer nemaju papire o zakupu

na na državnom zemljištu koji nisu dani u zakup ni prodani. Vjerujem da će općine to uvažiti kada raspisuju natječaj.

Međutim, pravo na poticaj za podizanje nasada otišlo je u nepovrat. Primjerice, stočar Karlo Peršić godišnje gubi minimalno 50 tisuća kuna od poticaja za obrađivanje livada i pašnjaka i tisuću kuna po kravi. Obradu je za silažu 50 hektara državne zemlje, ali u Općini Medulin mu nisu htjeli dati potvrdu kojom bi mogao ishoditi poticaj. Vjerojatno zato jer bi u tom slučaju na javnom natječaju imao pravo prvenstva. Ali, ako čovjek ima sto grla stoke, onda je korektno da dobije u zakup i zemlju koju obrađuje.

- Kako će se novi zakon primijeniti na poljoprivrednike naše županije, budući da ne obrađujemo toliko površine kao Slavonija?

- Ovo je prvi pokušaj da se

hrvatska poljoprivreda distancira od slavenskog modela. Umjesto da se plaća kilo pšenice i kilo trunlike, daje se prostora podružjima i proizvodnji koja ima komparativne prednosti. Treba razvijati proizvodnju onoga što se danas uvozi, a uvozi se više od 50 posto voća, više od 60 posto povrća, sto posto brašna od durum pšenice (za proizvodnju tjestenine). Valja osmisliti program proizvodnje durum pšenice, od asortimenta do gradnje mlina. Agrolaguna je proizvela durum pšenicu na 250 hektara i izvezla po cijeni kojom su samo na gubitku. Kad bi u Hrvatskoj postojao mlin za nju, onda bi pšenicu preradili i ne bi gubili na tom proizvodu.

- Pojasnite nam primjenu novog zakona, primjerice, na uzgoj boškarina.

- Za autohtone pasmine kao što je boškarin poticaj će po grlu i dalje biti 3.000 kuna go-

Milan Antolović

dišnje, ali davat će se i dodatni poticaj putem proizvođačkih organizacija ili grupa. U Hrvatskoj ih još nemamo, osim gospodarskog interesnog udruženja proizvođača maslinovog ulja, koje je okupio MIH. Predviđeni smo sedam lokalnih akcijskih grupa, svaka pokriva područje bivših općina. Oni definiraju prioritetne programe za koje se mogu dobiti sredstva iz Unije. Na ovom području financirat ćemo stočarstvo i umjesto da dajemo deset lipa po litri mlijeka, otvoriti čitav centar za razvoj stočarstva. Za istarsko govedo bit će centar za edukaciju stočara, klaoničara, kuhara.

Danas poticaj dobivaju čak i uvoznici mesa

- Državni poticaj isplaćivat će se samo onima koji drže goveda više od 210 dana na gospodarstvu, odnosno svinju više od 70 dana?

Kontrola iz satelita

Poticaji će se isplaćivati temeljem proizvodne površine koja se vidi putem satelitske slike, a ne temeljem katastarskih čestica kao do sada. U tu se svrhu uvodi ARKOD - Sustav za identifikaciju zemljišnih parcela. Po uzoru na slovenska iskustva procjenjuje se da su stvarni nasadi dvadesetak posto manji od prijavljenih površina, doznajemo od Mirana Gorana, rukovoditelja Istarske podružnice HZPSS-a. Također, poljoprivrednici će morati prisustvovati četirima predavanjima godišnje, koje organizira poljoprivredna savjetodavna služba, što je jedan od uvjeta za poticaje.

- Intencija je zakona da se prestane kroz poticaje financirati uvoz, kao što je uvoz stoke, što neki zloupotrebjavaju. Uvozi se odojak od 25 kilograma iz Austrije ili Nizozemske i uvoznik ostvari isti poticaj kao i proizvođači odojka iz Hrvatske. To se odnosi jednako i na te-lad i junad - uvoznik dobije poticaj. Zato novi zakon navodi da stoka za koju se dobije poticaj treba biti u tovu najmanje 210 dana. Za poljoprivredu je ove godine namijenjeno četiri milijarde kuna, a prije pet godina dvije milijarde. Prije pet godina imali smo 500 milijuna dolara uvoza hrane, a danas dvije milijarde dolara. Dakle, nešto ne štima.

- S obzirom na primjenu zakona iz Europske unije, dokad će Istarska županija moći sufinancirati nabavu sadnog materijala?

- Jedinicama lokalne uprave i samouprave zabranjuje se isplata potpore od 1. siječnja 2011. godine. Prije godinu dana pretpostavljalo se da ćemo tada ući u Uniju pa zato i taj datum. Program sadnog materijala možemo financirati još samo 2010. godine a da nas nitko ništa ne pita. Međutim, ocjenjujem da Hrvatska 2011. godine neće biti u Uniji. Zbog toga ćemo zatražiti prolongiranje te odredbe jer nam je cilj posaditi još tisuću hektara vinograda i maslinika.

- Kako će se planirati proizvodnja 100 tisuća maslina i 400 tisuća sadnica vinove loze za 2011. godinu kad za uzgoj sadnog materijala treba dvije godine?

- Proizvodnje sadnica nije se našalost razvila kod nas. Sadnice kupujemo u Italiji. Ako ne uzmemo malvažiju, mi s njima možemo jedino ložiti vatru.

- Zahtjevi za poticaje danas se upućuju resornome ministarstvu putem Službe za gospodarstvo, a od 1. siječnja Agenciji za poljoprivredu, i to u elektroničkom obliku. Kako će poljoprivrednici to znati i moći?

- Kada sam razgovarao s kolegama iz Njemačke, iz regije Baden-Württemberg, doznao sam da je i njima bio problem što seljaci nisu znali ispuniti zahtjeve da bi mogli povući sredstva iz Bruxellesa namijenjena njima. To je problem i u Njemačkoj pa kake onda neće biti kod nas.

Za boškara i dodatni poticaji